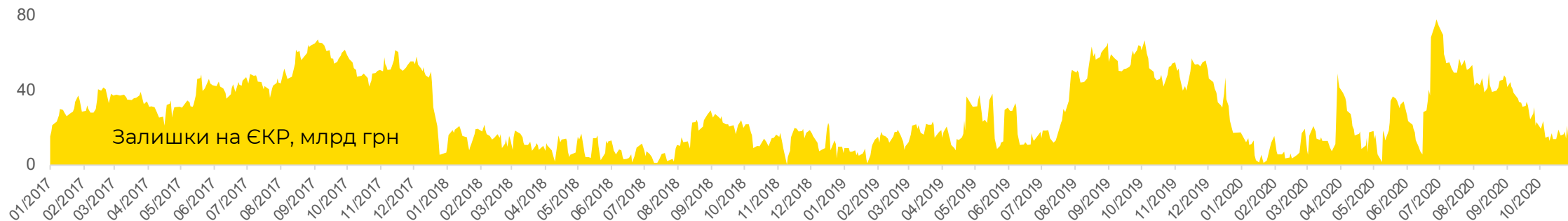

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Концепція управління ліквідністю на 2020-2023 роки

Мета управління ліквідністю

Проблеми, що потребують розв'язання

Недостатньо ефективний механізм прогнозування руху коштів та стану ліквідності на рахунках Казначейства

- методика прогнозування руху коштів, стану ліквідності єдиного казначейського рахунку та валютних рахунків Казначейства не затверджена
- слабка координація між заінтересованими органами, обмін необхідними даними не автоматизовано
- збір короткострокових прогнозів руху коштів від розпорядників (календар платежів) не здійснюється
- інформаційна система прогнозування для автоматизованої обробки даних відсутня
- прогнозування динаміки залишків на валютних рахунках не здійснюється

Тимчасово вільні кошти не використовуються

- тривала процедура не дозволяє оперативно, в автоматизованому режимі визначати обсяг тимчасово вільних коштів
- тривала процедура розміщення коштів шляхом купівлі – продажу ОВДП
- відсутність ринку класичних РЕПО операцій (платежі вирівнювання, мінімізація ризиків від втрати ліквідності)

Нерівномірність надходжень та витрат

- нерівномірність доходів та видатків впродовж року
- нерівномірність доходів та видатків впродовж місяця
- обсяги запозичень істотно збільшуються за сприятливої кон'юнктури на ринку позикового капіталу

Залишки коштів на рахунках Казначейства

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Наслідки

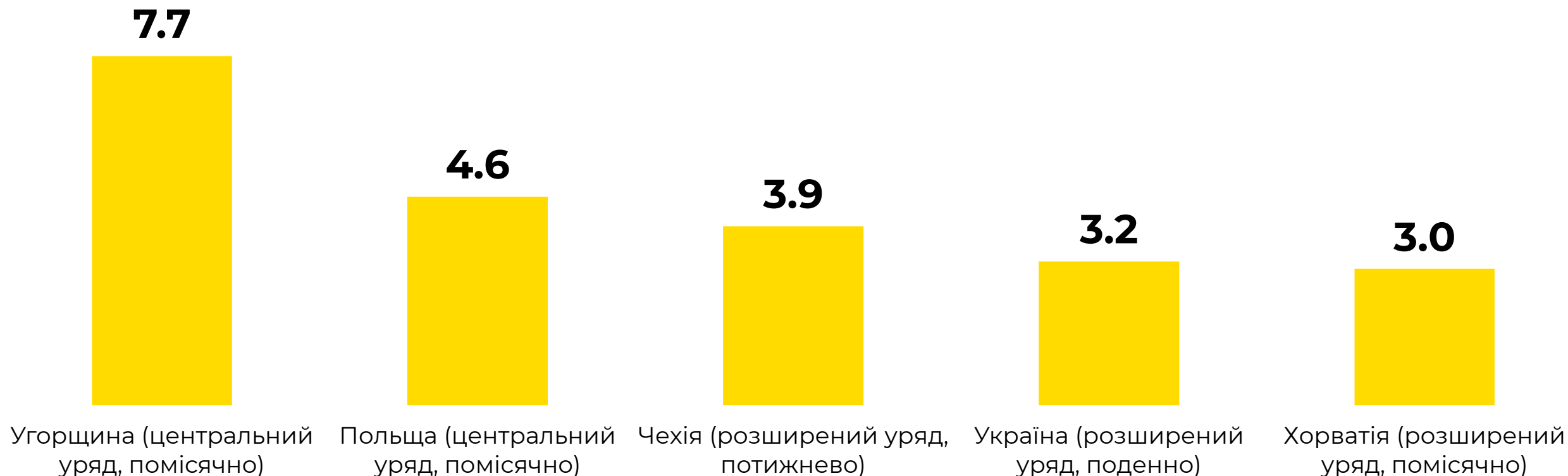
Чисті втрати держави від утримання надмірних залишків коштів в цінах 2019 року складають 150-300 млн гривень за рік

Готівкові кошти в активах урядів окремих країн східної і центральної Європи

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Відношення залишку готівкових коштів до видатків Уряду у 2018-2019 роках, %

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Прогнозування руху коштів

Можливі похибки прогнозу призводять до
необхідності утримувати більші залишки коштів –
неефективне використання бюджетних коштів

Впровадження Автоматизованої Інформаційної системи управління ліквідністю «Лінза»

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Збільшення строків прогнозування до 6 місяців

Автоматизоване формування звіту про похибки прогнозу (в розрізі статей та суб'єктів що беруть участь у прогнозуванні)

Підвищення якості прогнозів, зниження ризиків людського фактору

Зменшення кількості витраченого часу на ручний збір та обробку даних

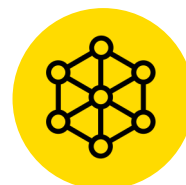
Органи, які будуть здійснювати бек-офісні функції в статусі окремої юридичної особи

Можливість «свердлити» дані про фактичні вхідні та вихідні потоки, порівнювати їх із періодами за минулі роки

Можливість відслідковувати тренди та діяти на упередження завдяки зрозумілій візуалізації

Система підтримки прийняття рішень щодо управління ліквідністю (розміщення коштів, утримування мінімально необхідного залишку коштів на ЄКР)

Особливості складання та розрахунку окремих статей прогнозу

ВХІДНІ ПОТОКИ

Податок та збір на доходи фізичних осіб ДБ
Дивіденди (дохід) нараховані на акції (частки) господарських товариств
Інші надходження до ЗФДБ, що контролюються ДПС
Електронні рахунки ПДВ (сальдо)
Надходження на депозитні рахунки Держмитслужби
Кошти, що перераховуються НБУ відповідно до Закону України «Про НБУ»
Надходження до СФДБ, що контролюються ДПС
Власні надходження бюджетних установ ДБ
Надходження до МБ, що контролюються ДПС
Інші неподаткові надходження місцевих бюджетів
Інші доходи ДБ, що контролюються міністерствами та іншими ЦОВВ
Єдиний внесок
Державні запозичення
Запозичення бюджетних установ під державні гарантії
Місцеві запозичення
Надходження від приватизації, пред'явлення цінних паперів
Повернення коштів з депозитних рахунків МБ та розпорядників коштів ДБ
Продаж іноземної валюти
Повернення розміщених тимчасово-вільних коштів ЄКР
Інші вхідні потоки

ВИХІДНІ ПОТОКИ

Оплата праці працівників та нарахування на заробітну плату ЗФДБ
Програма державних гарантій медичного обслуговування населення
Виплата пільг і житлових субсидій громадянам
Соціальні допомоги окремим категоріям громадян
Інші захищені та першочергові видатки ЗФДБ
Видатки ЗФДБ не віднесені до захищених
Платежі за програмами Укравтодору
Обслуговування державного боргу
Відшкодування ПДВ
Погашення державного боргу в національній валюті
Придбання іноземної валюти
Оплата праці і нарахування на заробітну плату із ЗФМБ
Інші захищені видатки МБ
Видатки МБ не віднесені до захищених
Платежі за місцевим боргом
Розміщення ТВК МБ та розпорядників коштів ДБ
Видатки Пенсійного фонду
Соціально-спрямовані видатки спеціальних фондів ДБ та МБ
Видатки СФДБ не віднесені до соціально спрямованих
Бюджетні платежі за державними гарантіями
Оплата праці та нарахування на заробітну плату одержувачів бюджетних коштів
Розміщення тимчасово-вільних коштів ЄКР
Видатки фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування
Платежі інших клієнтів Казначейства
Інші вихідні потоки

- Розрахунок помісячних показників з подальшим розподілом на поденні
- Розрахунок поденних показників
- Складання за даними з інших джерел
- Поденний розподіл показників помісячного розпису, отриманих показників

Етапи вдосконалення прогнозування вихідних потоків

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

1

Історичні ряди

2

Історичні ряди + розпис

3

Історичні ряди + розпис + платіжний календар від окремих розпорядників

4

Історичні ряди + розпис + інформація від окремих розпорядників + інтегровані дані Прозоро та Казначейства

Приклад: Модель прогнозування видатків загального фонду державного бюджету, що не віднесені до захищених у січні - листопаді

$$\frac{NP\_sb_i}{\sum_{i-2}^i Npp\_sb_m / 3} = cons + a_1 St + a_2 End + a_2 Pend + a_3 Half + a_4 M + a_5 Nov$$

NP_sb_i – вихідний потік з ЄКР за статтею “Видатки загального фонду державного бюджету не віднесені до захищених” у робочий день i місяця m ;
 Npp_sb_m – план асигнувань на місяць станом на робочий день i ;

$$St = \begin{cases} 1 & | \text{Month}(\text{Date}_{i-1}) \neq \text{Month}(\text{Date}_i) \\ 0 & | \text{Month}(\text{Date}_{i-1}) = \text{Month}(\text{Date}_i) \end{cases}$$

$$End = \begin{cases} 1 & | \text{Month}(\text{Date}_{i+1}) \neq \text{Month}(\text{Date}_i) \\ 0 & | \text{Month}(\text{Date}_{i+1}) = \text{Month}(\text{Date}_i) \end{cases}$$

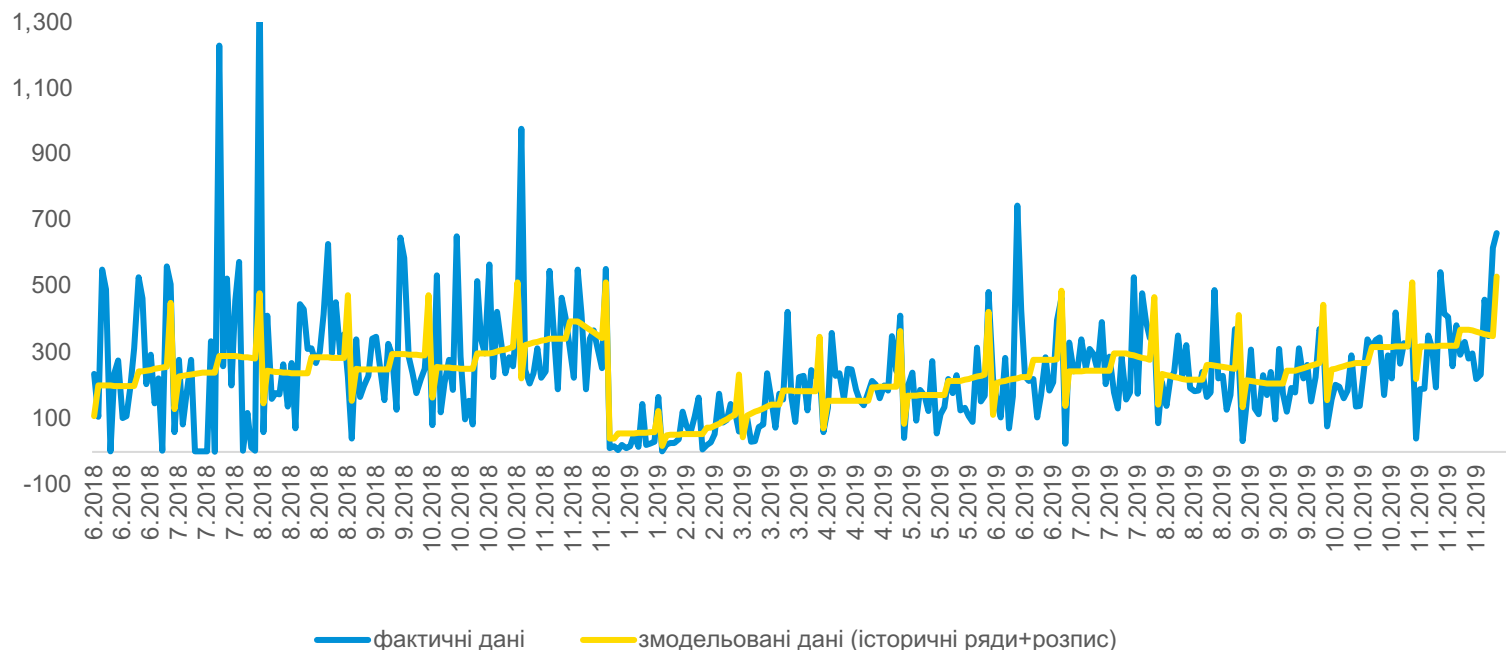
$$Pend = \begin{cases} 1 & | \text{End}_{i+1} = 1 \\ 0 & | \text{End}_{i+1} = 0 \end{cases}$$

$$M = \text{Month}(\text{Date}_i)$$

$$Half = \begin{cases} 1 & | \text{Day}(\text{Date}_i) > 17 \\ 0 & | \text{Day}(\text{Date}_i) < 17 \end{cases}$$

$$Nov = \begin{cases} 1 & | \text{Month}(\text{Date}_{i+1}) = 11 \\ 0 & | \text{Month}(\text{Date}_{i+1}) \neq 11 \end{cases}$$

Фактичні та змодельовані дані витрат за статтею «Видатки загального фонду державного бюджету не віднесені до захищених, млн грн»

Пілотний проєкт збору даних платіжного календаря розпорядників, що здійснюють великі суми платежів

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Помісячний та поденний календар видатків

МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ

Поденний календар платежів на місяць за окремими програмами

МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ

Інтеграція баз даних ProZorro та Казначейства – спрощення для клієнтів та додатковий інструмент прогнозування

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

1 Дані системи ProZorro

- Ідентифікатор закупівлі
- Код ЄДРПОУ
- Дата укладання договору
- Номер договору
- Вартість договору
- Тип оплати (післяоплата, аванс)
- Період та тип днів (банківські...)
- Розмір оплати

2 Реєстр бюджетних зобов'язань

- Ідентифікатор закупівлі
- Код ЄДРПОУ
- Дата укладання договору
- Номер договору
- Сума договору
- Сума попередньої оплати
- ....

3 Реєстр бюджетних фінансових зобов'язань

- Номер бюджетного зобов'язання
- Код ЄДРПОУ
- Сума
- ....

4 АРМ «Картотека» – реєстр перевірених платіжних доручень

- Сума платежу
- Класифікація статей витрат (не затверджена нормативно)

5 Реєстр бюджетних фінансових зобов'язань

- Сума платежу
- КЕКВ
- ЄДРПОУ

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Удосконалення інструментів управління ліквідністю

Удосконалення інструментів управління ліквідністю

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Напря́м	Строк	Індикатор виконання
1. Удосконалення законодавства з питань здійснення активних операцій з державним боргом	I квартал 2021 року	Підготовлено та подано на затвердження проекти відповідних нормативно-правових актів
2. Здійснення активних операцій з державним боргом, в тому числі операцій викупу, обміну та операцій РЕПО з державними цінними паперами	II квартал 2021 року	Оприлюднено графік здійснення активних операцій з державними цінними паперами
3. Розвиток інфраструктури внутрішнього фондового ринку та ринку капіталу	IV квартал 2021 року	Отримано юридичні висновки щодо відповідності українського законодавства умовам генеральних договорів GMRA (Global Master Repurchase Agreement) та ISDA (International Swaps and Derivatives Association)
4. Законодавче врегулювання питання використання ТВК ЄКР для покриття тимчасових касових розривів загального фонду державного бюджету в межах бюджетного періоду та віднесення ТВК ЄКР до джерел фінансування бюджету	IV квартал 2020 року	Підготовлено та подано на затвердження проект змін до Бюджетного кодексу України
5. Запровадження інструментів управління ліквідністю, в тому числі для забезпечення здійснення платежів клієнтів Казначейства у разі недостатності коштів на ЄКР	IV квартал 2021 року	Забезпечено здійснення відповідних операцій
6. Проведення аналізу та підготовка пропозицій щодо узгодження строків значних надходжень і витрат державного бюджету	IV квартал 2023 року	Підготовлено та подано на затвердження проекти відповідних нормативно-правових актів

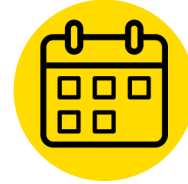
Запровадження інструментів управління ліквідністю

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Використання операцій РЕПО, що надає змогу мінімізувати ризики та ефективно управляти ліквідністю

Управління мінімальним залишком на ЄКР з огляду на ризики та витрати

Створення можливостей для отримання короткострокових кредитів від комерційних банків у разі недостатності коштів на ЄКР

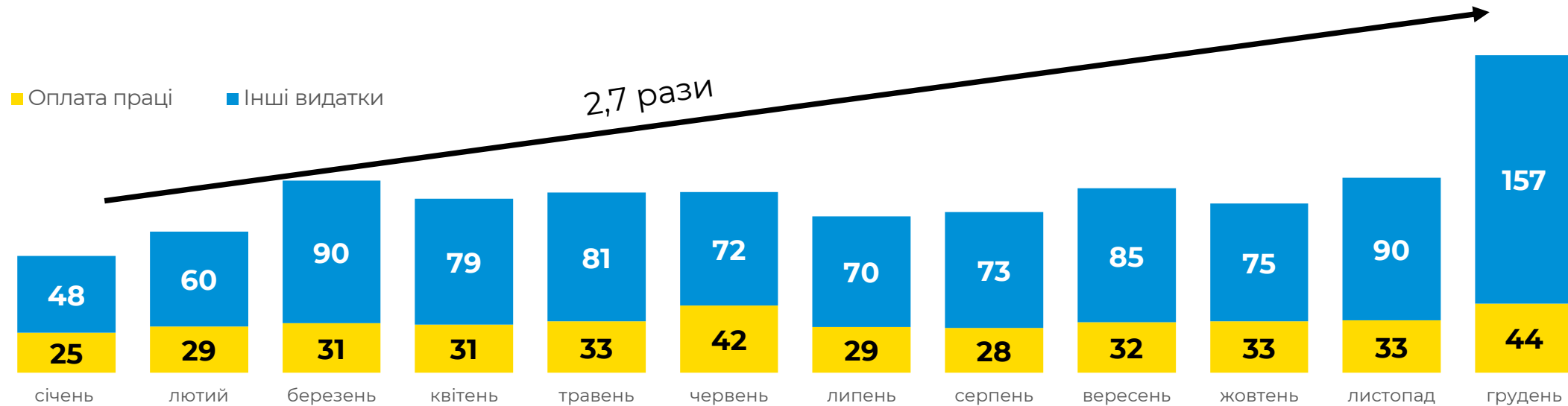

Підвищення ефективності управління оборотним залишком коштів загального фонду державного бюджету

Нерівномірність видатків зведеного бюджету у 2019 році

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Наслідки

- У січні доходи значно перевищують видатки, у грудні спостерігається зворотна ситуація → зростання залишків на ЄКР
- Зростання базової інфляції внаслідок різкого збільшення видатків наприкінці року
- Вплив на ліквідність банківської системи, додаткові витрати НБУ на стерилізацію надлишкової ліквідності
- Неєфективне використання бюджетних коштів (необхідно освоїти бюджетні кошти до кінця року за будь-яку ціну)

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Результативні показники

Показники результативності

Відношення суми абсолютних значень відхилень помісячних прогнозів до обсягу вихідних потоків коштів з єдиного казначейського рахунку — до 5%

Відношення середньоденних залишків коштів на єдиному казначейському рахунку до обсягу вихідних потоків коштів з єдиного казначейського рахунку — до 200 %

Вчасне виконання платіжних доручень розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, а також інших клієнтів Казначейства

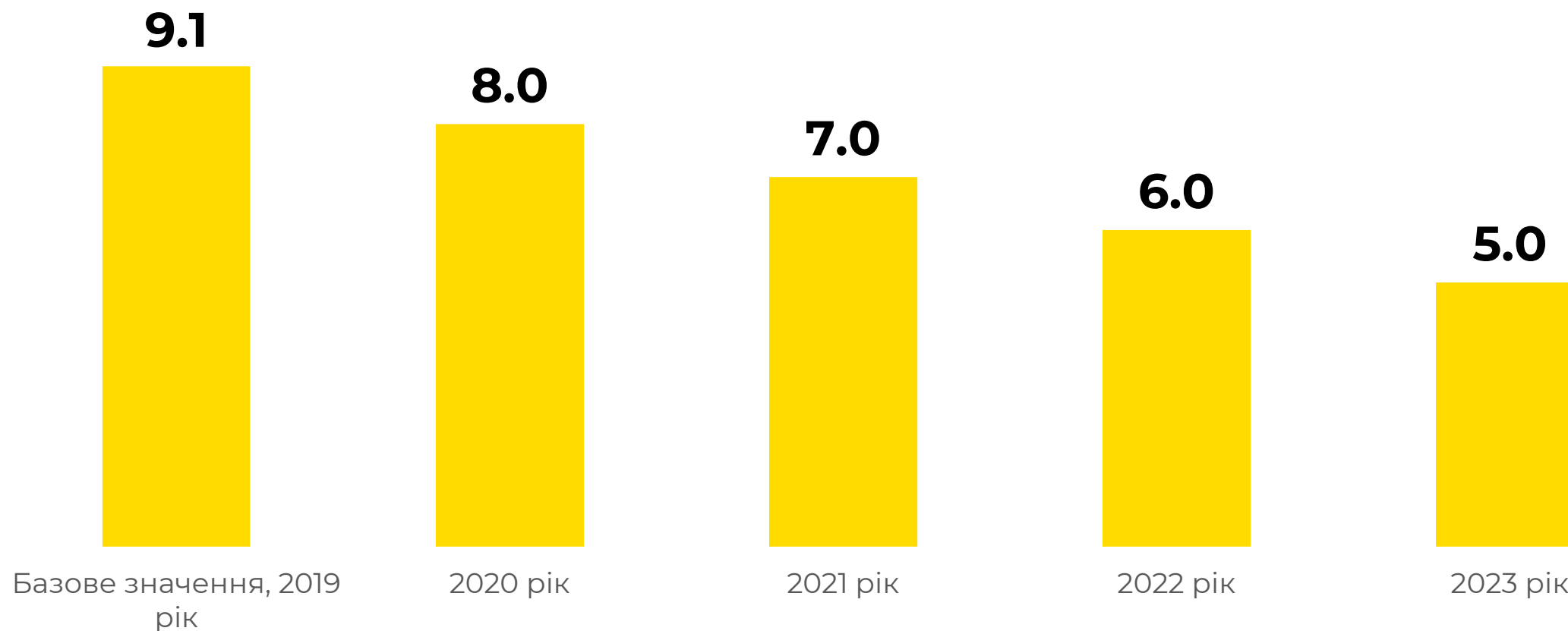
Підвищення ефективності використання бюджетних коштів у результаті зниження надмірних обсягів тимчасово вільних коштів єдиного казначейського рахунку

Індикатор прогресу покращенні якості прогнозування руху коштів на ЄКР

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Максимально допустиме відношення суми абсолютних значень відхилень помісячних прогнозів до обсягу вихідних потоків з ЄКР, %

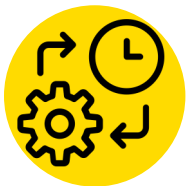

Розвиток внутрішнього фінансового ринку:

- ринку державних цінних паперів
- ринку РЕПО
- грошового ринку

Нівелювання негативного впливу на ліквідність банківської системи та базову інфляцію, зниження витрат НБУ з регулювання ліквідності

Підвищення ефективності видатків державного управління

До успіху разом!

Державна
митна служба
України

Національний
банк України

МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ,
ТОРГІВЛІ ТА СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ

ФОНД
ДЕРЖАВНОГО
МАЙНА
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ

prozorro